

Krediidiandjate sektori I kvartali 2019 ülevaade

2019. aasta esimese kvartali lõpus tegutses turul 49 krediidiandjat ja 8 kredidivahendajat. Erandi alusel tegutses 12 krediidiandjat, viimased kuuluvad krediidiasutustega samasse konsolideerimisgruppi.

Põhinäitajad	IV kvartal 2018	Muutus	I kvartal 2019
Tarbimislaenude jääk	1,036 mlrd €	?	1,069 mlrd €
Lepingute arv	539 764	?	517 141
Puhas intressitulu	28,3 mln €	?	29,1 mln €

Krediidiandjate tarbimislaenude laenuportfelli jääk kasvas 2019. aasta esimeses kvartalis 3,2% ehk 33 miljonit eurot ning ulatus 1,07 miljardi euroni. Suurim osa kvartaalsest kasvust ehk 20 miljonit eurot tuli sõidukite liisingust.

2019. aasta algusest hakkas kehtima krediidiandjate uuendatud aruandlus, mis eristab Eestis väljastatud tarbimislaenude jääki välisriikide omast. See võimaldas täpsustada Eesti krediidiandjate aktiivsust välismaal laenamisel. Kokku oli väljaspool Eestit sõlmitud 27 tuhat lepingut ehk 5% Eestis sõlmitud lepingutest.

Lisaks võimaldas Eestis ja välisriikides väljastatud laenude eristamine täpsemini arvutada keskmist krediidi kulukuse määra. Erinevalt Eestist ei ole mujal krediidi kulukuse määrale ülempiiri seatud, seetõttu mõjutasid välismaal väljastatud laenude kõrgemad intressid Eesti krediidiandjate keskmist krediidi kulukuse määra. Uuendatud aruandluse põhjal arvatud keskmine tarbimislaenude (liising, muu rahaline krediit ja järelmaks kokku) krediidi kulukuse määr oli tegevusloa alusel tegutsevatel krediidiandjatel 2019. aasta esimeses kvartalis 44%. Pankadega seotud krediidiandjate tarbimislaenude krediidi kulukuse määr oli 9%. Pankadel oli tarbimislaenude kulukuse määr keskmiselt 19%.

Laenuportfelli kvaliteet (aluseks mahakantud laenud ning üle 30 päeva viivises olevad laenud) krediidiasutustega seotud krediidiandjatel ja tegevusloa alusel tegutsevatel muudel krediidiandjatel on väga erinev. Tegevusluba omavad krediidiandjad kandsid 2019. aasta esimeses kvartalis laene maha 2,1 miljoni euro ulatuses ehk 1% nende laenude jäägist. Krediidiasutustega seotud krediidiandjad kandsid laene summas 378 tuhande euro ulatuses ehk 0,04% nende laenude jäägist. Tegevusloa alusel tegutsevate muude krediidiandjate viivises olev laenujääk ulatus 13,7 miljoni euroni ehk 6,4% laenu jäägist. Samas krediidiasutustega seotud krediidiandjate viivises olev laenujääk oli 1,3 miljonit eurot ehk 0,1% nende laenude jäägist. Seega tegevusloa alusel tegutsevate muude krediidiandjate neli korda väiksem laenuportfell on pankadega seotud krediidiandjate laenuportfelliga võrreldes oluliselt kõrgema halbade laenude osakaaluga (7,4% vs 0,14%).

Lisaks eraisikutele suunatud tarbimislaenuudele väljastavad krediidiandjad laene ka äriühingutele. Äriühingute laenude jääk ulatus 2,3 miljardi euron. Aasta tagasi oli jääk 2,1 miljardit eurot. Suurimad äriühingute laenude jäägid on krediidiasutustega seotud ettevõtetes: Luminor Liising 29%, SEB Liising 26% ja Swedbank Liising 25% sektori äriühingute laenujäägist. Tegevusloa alusel tegutsevatest krediidiandjatest olid suurema äriühingute laenude jäägiga Hüpoteeklaen ja ALG Liisingu Aktsiaselts, mõlemale kuulus ligi 1,5% sektori äriühingute laenujäägist.

Peamised arengusuunad

- 1. jaanuarist 2019 kehtima hakanud krediidiandjate uuendatud aruandlus võimaldab nüüd eristada välismaal väljastatud laenusid Eestis väljastatud laenudest. Lisaks tuleb muudatuste kohaselt 90 päeva asemel näidata nüüd nii 30-60 kui ka üle 60 päeva viivises olevate krediitide ja intresside jäägid. Muudatused parandavad krediidilepingute jälgimiseks vajalike andmete saamist ning tõhustavad järelevalve teostamist.
- Krediidiandjate ja -vahendajate turul püütakse jätkuvalt konkurentidest eristuda. Uued ärimudelid on keerukad, sisaldades nii krediidivahendamise kui ka muudele finantsteenustele omaseid elemente. Muuhulgas on Finantsinspeksioonile esitatud nii täiendava tegevusloa taotlus kui ka uudse ärimudeliga krediidivahendaja tegevusloa taotlus. Samuti on krediidiandjate ja -vahendajate turule sisenemise vastu huvi näidanud teiste liikmesriikide ettevõtted. Lisaks oli esimeses kvartalis pooleli ühe suurima laenuportfelliga krediidiandja, Koduliising AS-i krediidiasutuse tegevusloa taotluse menetlus. Ettevõttele väljastati krediidiasutuse tegevusluba aprilli alguses.
- Olulisim risk krediidiandjate sektoris on jätkuvalt ettevõtjate suutlikkus täita vastutustundliku laenamise nõudeid. Kuivõrd vastutus laenamise nõuete kohase täitmise eest lasub krediidiandja juhtidel, on üheks riskiks krediidiandja kui organisatsiooni struktuuriline ülesehitus. Teine riskikoht vastutustundliku laenamise nõuete täitmisel on krediidiandja kohustus kontrollida tarbija esitatud teavet. Sellest tulenevalt on krediidiandjate tegevuse üks riskikoht tarbija kohta kogutava teabe kättesaadavus, täielikkus ja tõele vastavus.

[Krediidiandjate ja krediidivahendajate sektori kvartali ülevaated](#)

Viimati muudetud 08.08.2019